

DAGNY JOENSEN
JENS KR. VANG

Tað er so mangt sum broytist á mansins ævi, verður tikið til, men tað eru eisini viðurskipti, sum kanska ikki broytast so nógv, men sum vit virðismeta. Eitt nú at koma í handil, har yrkislærd veita tær tí tænastu, sum tú hefur brúk fyri.

Tað er ein avbjóðing í sjálvum sær at veita fólki góða tænastu, heldur 52 ára gamla Sunnivá Zachariassen, sum gjørdi tað til sítt lívsstarv, at vera krambakvinna.

- Mær dámar væl arbeiðið og serliga eisini umhvørvið her á Kongabrunni, her eg havi verið øll hesi árin. Eg hugsi ikki, at eg kann verða hetta fyrri úttan, sigur Sunnivá Zachariassen, tá hon skal greiða frá, hví hon hefur verið á sama arbeiðsplássi øll hesi árin.

16 ára gomul fór hon í klædnahandlin hjá Hans Joensen í N. Finsengøtu at arbeiða. Tá søgdu tær ungu genturnar, at tað var bara fyrri fyrst, tær átóku sær hetta arbeiðið.

Gjordi krambayrkið til sitt lívsstarv

Soleiðis hugsaði Sunnivá ikki. Hjá henni var tað beinvegin greitt. Tað at standa aftan fyri skivuna var eitt arbeiði, sum hon fegin vildi gera til sitt lívsstarv.

Tá hon hevði verið hjá Hans Joensen eitt skifti, hitti hon eigan í klædnahandlinum „Vogue“, sum bjóðaði henni arbeiði, og hon tók av.

Seinni skifti hon klæðini út við baksturvørur, tá hon fór at arbeiða í Heimabakarínum hjá Doru Johansen, sum hevði til húsa har „Hjá Gunnleivi“ á Gripsvegi, er í dag. Har var hon í nøkur ár, áðrenn hon fór til Gunnar Stockholm, klædnahandlin við Hoydalsvegin at arbeiða.

Har arbeiddu nógv stuttlig fólki. Umframt Gunnar Stockholm, vóru m.o. Hansina Perstein og Oddvald Ørvarodd.

Sunnivá sigur, at Gunnar Stockholm var góður arbeiðsgevari, men at hann eisini kravdi nógv av starvsfólkunum.

- Hetta var helst fyrsti handlin, sum gjørdi nógv burtúrur at veita viðskiftafólkunum góða tænastu, og ein ávis skipan var galdandi viðvikjandi tænastuni, sum vit bjóðaðu, sigur Sunnivá.

- Hansina Perstein var 1. dama. Tað merkti, at tá fólki komu inn, so var hon tann fyrsta, sum tók ímóti teim. Komu fleiri fólk inn, so var tað tann næsti aftan á 1. damuni, sum tóku ímóti o.s.fr.

Vit lærdu handverkið

- Tað var stuttligt arbeiði, og vit lærdu handverkið at selja eina vøru, og at hjálpa viðskiftafólkunum. Eitt nú, um spurt var eftir onkrum plaggi í einum liti, sum vit ikki høvdu, so skuldu vit draga alt fram og sannføra

Sunnivá Zachariassen, krambakvinna, hefur arbeitt hjá Niels L. Arge í 30 ár:

- Vit eru sum ein familja

Fyrr søgdu tær ungu genturnar, tá tær fóru í handlar at arbeiða, at tað var bara fyribils. Soleiðis havi eg ongantið hugsað. Hetta er eitt yrki, sum krevur nakað av einum, og mær dámar so væl at hava við fólki at gera. At eg havi verið hjá Nils L.

Arge í 30 ár, kemst av, at her er so gott at vera, sigur Sunnivá

kundan um, at annar litur var fult so góður.

- Gunnar Stockholm dugdi so ómetaliga væl at selja. Hann var eisini ógvuliga fólkaligur og fríntligur mótevgis øllum.

- Hann gjørdi eisini nógv fyrri at starvsfólkini skuldu kenna seg virðismikil sum arbeiðsmegi.

- Tað skuldi vera ein avbjóðing, at fáa fólki at keypa frá okkum. Hetta gjørdi hann m.a. við at geva okkum bonus fyrri at selja ávis vørusløg, og á tann hátt fingi vit nøkur oyru eyka í lønarposan.

Sunnivá sigur frá um teir longu, ofta strævnu arbeiðsvikunum, og tá bert sunnudagurin var heilur frídagur.

Um lítið var at gera við hvørt, so plagdu tær at taka sær av luttum.

Ein íbúð hoyrði til leigu-

málið hjá handlinum, og har plagdu tær at baka pannukøkur og tilfíkt, um stundir vóru til tað.

Til arbeiðis við stókkum

Oddvald Ørvarodd var skræddari, men hann arbeiðði eisini í handlinum.

- Oddvald var so dugnaligur at binda. Hann hevði ofta stókkarnar við sær til arbeiðis. Var ein fríðarlig lóta, plagdi hann at seta seg inn í eitt av royndarhølu-

num at binda. - Um hetta mundið vóru ikki nógvir klædnahandlar á bygd, og tí komu eisini nógv fólki til Havnar at keypa. Um tað ikki lá fyrri at koma í handlin, sendu vit úrval av klædnavørur til fólki á bygd.

- Hetta var helst eisini fyrsti handil í Føroyum, sum

fór undir eina avgjaldsskipan. Vit seldu fólki vørur, móti at gjalda ávíst útgjald, og restina yvir nakrar mánaðir, sigur Sunnivá.

Postordraskipanin og tað at fólki høvdu samskipti við okkum yvir longri tíð, hevði við sær, at vit komu at kennast væl, og eisini, at vit fingi nógv og ofta skemtilig brøv frá viðskiftafólkum.

Brævaskifti

- Serliga minnst eg eitt bræv frá eldri konu. Hon skrivaði á danskum, sum nógv gjørdi tá, og byrjaði við: „Kære Gunnar“. Víðari skrivaði hon m.a. „Vi to, som har haft så meget sammen“ o.s.fr.

- Við hesum sipaði hon helst til gjaldsavtalu ella tilfíkt, hóast tað kundi mis- skiljast, men Gunnar Stockholm var ógvuliga

fegin um hesi brævasambondini, og at hann goymdi øll brøvini.

Sunnivá giftist 19 ára gomul við Milson Zachariassen, og fimm ár seinni fingi tær eina dóttur, og fimm ár seinni, kom sonurin.

Hon var 22 ára gomul, tá hon fór at arbeiða hjá Niels L. Arge. Av sínum eintingum fór hon oman á Kongabrunna at spyrja um arbeiði.

Hon hevði tá verið hjá Stockholm í nøkur ár, og hevði hug at royna annað arbeiði.

Órsøkin til at hon ynskti sær arbeiði hjá Niels L. Arge, var m.a. tí henni dámdi so væl handlin og umhvørvið á Kongabrunni.

Sunnivá hevði arbeitt hjá Niels L. Arge í eini tvey ár, tá tær fingi fyrsta barnið, 24 ára gomul.

Tá í tíðini vóru umstøðurnar at fáa barsilsfarloyvi ikki sum í dag. Barnakonur fingi frí í tveir mánaðir við løn, og so varð farið aftur til arbeiðis.

Um hetta mundið bygd familjan sær sethúsi, og tað merkti sum vanligt var, at brúk var fyrri tveimum inntøkum.

Skiftust um at arbeiða úti

Sunnivá var heppin at fáa dóttirina í vøggustovu hjá Nancy Yviri við Strønd, og hon arbeiðði úti heilan dag til dóttirin var fimm ára gomul. Tá sonurin kom, fór Sunnivá at arbeiða hálvan dag. Torført var at fáa ansingarplass, men av tí at Melson Zachariassen starvaðist í Útvarpinum og hevði skiftandi arbeiðstíðir, kun- du tær skiftast um at arbeiða